

4. Mozhajkina, N. S. (2013). *Metodyka vykladannya vokalu. Navchalno-metodychnyy kompleks z dystsypliny*. [Vocal teaching methods]. Kyiv.
5. Mozhajkina, N. S. (2016). *Metodyka vykladannya vokalu. Khrestomatiya*. [Vocal methods teaching]. Kyiv.
6. Pometun, O. (2007). *Interaktyvni tekhnologiyi ta systemy navchannya* [Interactive technologies and learning systems]. Kyiv.
7. Pometun, O. (2008). *Interaktyvni tekhnologiyi: teoriya ta metodyka; posibnyk* [Interactive technologies: theory and methodology; textbook]. Uman – Kyiv.
8. *Ukrayins'kyu pedagogichnyy entsyklopedychnyy slovnyk*. [Ukrainian Pedagogical Encyclopedic Dictionary]. Rivne.
9. Chernigovskaya, T. V. (2019). *O nedoverii k informatsii*. [About distrust of information]. Kaliningrad.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЗОТОВА Вікторія Євгенівна – аспірант Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, викладач Київської дитячої школи мистецтв № 6 імені Г. Жуковського та Академії Сучасної Освіти А+.

Наукові інтереси: методика вокального виховання у початкових мистецьких навчальних закладах.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

ZOTOVA Victoriya Evgenivna – Post Graduate Student of the National Pedagogical University named after M. Drahomanov.

Circle of scientific interests: Methodology of vocal education for elementary artistic educational institutions.

Стаття надійшла до редакції 29.03.2019 р.

УДК 378:373.3/5.091.3-051:78]:005.336.5

КОСІНСЬКА Наталія Леонідівна – аспірант кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка, <https://orcid.org/0000-0001-8745-9495> e-mail: kravpik.natalia@gmail.com

ВКЛЮЧЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ У ПРОЦЕС ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЯК ПЕДАГОГІЧНА УМОВА ФОРМУВАННЯ СЦЕНІЧНО-ОБРАЗНОЇ КУЛЬТУРИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасна національна система освіти висуває якісно нові вимоги до випускників вищих мистецьких навчальних закладів, які потребують створення умов для формування творчої особистості вчителя, підвищення його професіоналізму, що є стратегічними завданнями, визначеними Національною програмою «Освіта». Їх теоретичне й практичне розв'язання зумовлює необхідність дослідження педагогічною наукою широкого кола питань фахової підготовки майбутніх учителів, зокрема вчителя музичного мистецтва, здатного до самореалізації, самовдосконалення в професійній діяльності, високим рівнем естетичної культури, моральних якостей та ціннісних орієнтирів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В наукових працях українських та зарубіжних дослідників є цілий ряд праць, які дозволяють цілісно проаналізувати педагогічні умови формування сценічно-образної культури вчителя музичного

мистецтва у процесі вокальної підготовки (М. Ткач, Н. Овчаренко, О. Олексюк, Т. Стратан-Артишкова та ін.). У педагогічній теорії під педагогічними умовами найчастіше розуміють: «обставини, пов'язані з організацією навчально-виховного процесу із зовнішнім середовищем, де відбувається пізнавальна і навчальна діяльність студентів, спрямована на формування в них певних знань, умінь, навичок» [7, с. 80–82]; «взаємопов'язану сукупність обставин, засобів і заходів у психологічному процесі, що сприяє ефективній професійній підготовці майбутніх фахівців» [6, с. 235]. Однак в педагогічній науці недостатньо дослідженою є проблема формування сценічно-образної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва, насамперед необґрунтованими є педагогічні умови формування цієї якості.

Метою статті є визначення педагогічних умов формування сценічно-образної культури майбутніх учителів

© Косінська Н. Л., 2019
Підготовки, розкриття сутності однієї з ключових педагогічних умов, обґрунтування

форм та методів відповідно до визначеної педагогічної умови та їх вплив на професійне становлення майбутніх учителів музичного мистецтва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процес формування сценічно-образної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва передбачає створення певних педагогічних умов, які забезпечують цілеспрямованість і системність формування означеної якості у контексті реалізації авторської поетапної методики.

Екстраполюючи теоретичні та практичні досягнення вчених щодо обґрунтування та апробації певних педагогічних умов формування професійних якостей, компетентностей майбутніх учителів музичного мистецтва, вважаємо, що найбільш доцільними та ефективними педагогічними умовами є: посилення гуманістичної функції змісту вокальної підготовки на основі реалізації ціннісних смислів музичного мистецтва; включення інтерактивних методів в процес вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва; стимулювання творчої самореалізації майбутніх учителів музичного мистецтва у соціокультурній вокальній діяльності.

Другою педагогічною умовою формування сценічно-образної культури нами визначено включення інтерактивних методів в процес вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

На наше переконання, потенціал майбутнього учителя музичного мистецтва необхідно активізувати з метою розвитку необхідних професійно значущих якостей, які сприяють формуванню і реалізації сценічно-образної культури. З-поміж найвагоміших якостей – музичність, імпровізаційність, здатність до художньої інтерпретації, вокальна майстерність, артистизм, креативність. Активізувати розвиток цих якостей можливо саме завдяки інтерактивному навчанню, що значно інтенсифікує процес формування сценічно-образної культури майбутніх учителів, дозволяє створити творче інтерактивне середовище у межах навчального закладу, подолати стереотипність пізнавального процесу, змінити вектор навчання з традиційного на діяльнісно-розвивальний. З-поміж переваг інтерактивного навчання науковцями виокремлено такі, як: інтерактивні методи навчання дозволяють інтенсифікувати процес розуміння, засвоєння й творчого застосування знань при вирішенні практичних завдань; підвищують мотивацію, спонукають до пошукових активних дій; формують здатність мислити неординарно;

надають досвід встановлення ціннісно-змістових відносин зі світом; є необхідною умовою становлення й удосконалення професійної компетентності; передбачає можливість комунікації, співробітництва у процесі пізнавальної і творчої діяльності [11].

Науковці вважають, що інтерактивні методи навчання забезпечують ефективну діалогову взаємодію між викладачем і майбутнім педагогом, сприяють налагодженню конструктивного партнерства у процесі вокальної підготовки, активізують розвиток, удосконалення професійно значущих та особистісних якостей: музичності, креативності, артистичності, вокальної техніки тощо. Ефективність цих методів полягає насамперед у реалізації «принципу інтеракції – постійної взаємодії учнів між собою, їх співпраці, спілкування, співробітництва», адже «вчитель (викладач) у такій моделі навчання – лише організатор і координатор інтерактивної взаємодії; у ході інтерактивного навчання учні (студенти) вчаться бути демократичними, вчаться спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, приймати продумані рішення» [5].

Термін «інтерактивний» прийшов до нас з англійської мови («inter» – взаємний і «act» – діяти) і означає взаємодію, діалог. Інтерактивні методи музичного навчання передбачають взаємодію вчителя та учнів у процесі художньо-естетичного спілкування на уроках музики. Метод – (від грецького «methodos» – спосіб пізнання) інтерпретується як теоретичне і практичне оволодіння закономірностями музичного мистецтва, вважається основним інструментом засвоєння знань, формування вмінь і навичок у процесі художньо-естетичної діяльності. З розвитком музичної педагогіки й методики викладання музичного мистецтва широко впроваджуються інтерактивні методи музичного навчання, спрямовані на індивідуально-творчий розвиток особистості [12]. Отже, інтерактивними методами можна назвати такі, застосування яких призводить до активної дії учасників навчального процесу, вони постійно щось здійснюють, тобто виступають не тільки слухачами, а й беруть активну участь у процесі.

З-поміж інтерактивних методів навчання у процесі вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва доцільно застосовувати метод лекції-концерту, яка з метою формування сценічно-образної культури дозволяє продемонструвати в дії вокальну й акторську майстерність, спроектувати можливості використання театралізованих елементів під час викладу

теоретичного матеріалу, інформаційний матеріал подати більш емоційно, експресивно, що створює ефект запам'ятовування, конструктивної діалогічної взаємодії. На переконання Л. Гаркуші, О. Економової, «кожна лекція-концерт – це «зустріч-діалог», у якому один ціннісний світ людської особистості розвивається назустріч іншому, взаємодоповнюючи та збагачуючи один одного. Отже, студент має можливість на практиці перевірити результативність діалогової стратегії педагогічної взаємодії, що поступово стає пріоритетною у вітчизняній системі освітніх технологій» [3, с. 50–51]. Ця форма проведення занять з вокальних дисциплін особливо доцільна у процесі формування сценічно-образної культури майбутніх учителів музичного мистецтва, що дозволяє представити досвід вияву артистизму, вокальної майстерності, елементів сценічної інтерпретації музичних образів, що можливо ретранслювати, індивідуально осмисливши на особистісному рівні, у процесі педагогічної роботи, під час організації виховних заходів, їх музичного супроводу, театрального супроводження тощо. З метою вивчення досвіду запропоновано тематику лекції-концерту з фрагментами викладу лекційного (теоретичного) матеріалу та зразками виконання вокальних творів з урахуванням сценічної майстерності, полісемантичності музичних образів (1.«Сценічні образи у творчості зарубіжних і українських виконавців» (Е. Карузо, М. Ланца, П. Домінго, Л. Паваротті, М. Каллас, С. Крушельницька, Б. Гмиря, Є. Мірошніченко та ін.); 2. Творча спадщина видатних українських композиторів у розвитку сценічної майстерності (на прикладі творів Миколи Лисенка, Платона Майбороди, Олександра Білаша, Володимира Івасюка та ін.).

Інтерактивною формою поєднання викладу теоретичного і практико орієнтованого матеріалу під час вивчення дисциплін з вокальної підготовки є бінарні лекції (лекції-дуети), що «передбачають викладення матеріалу у вигляді діалогу двох педагогів», при цьому «студент перетворюється на активного глядача «лекційного шоу». Ця форма заняття є однією з найскладніших за підготовкою та проведенням, адже потребує розробки сценарію, вміння працювати у парі, імпровізувати, «тримати удар» [10]. Ефективність бінарної лекції у процесі формування сценічно-образної культури уможлиблюється за умови структурування матеріалу на основі проблемного змісту

(теорії герменевтичного аналізу, сценічної майстерності тощо) та безпосереднього діалогічного спілкування двох фахівців з однієї проблеми, яка розглядається ними на основі міжпредметних зв'язків Особливий когнітивний та емоційний вплив бінарної лекції на майбутніх учителів музичного мистецтва здійснюється за умови використання викладачами елементів «мозкової атаки», методу асоціацій, моделювання педагогічних ситуацій тощо. Особливий інтерес викликають бінарні лекції, які проводяться двома фахівцями, наприклад, філологом і музикантом, щодо літературознавчої і музичної інтерпретації літературних творів, зокрема драматичних. З-поміж репертуарних творів, які доцільно розглядати з позиції літературознавчого і музичного «декодування», є такі, як: опера «Наталка Полтавка» (І. Котляревський, М. Лисенко); опера «Енеїда» (І. Котляревський, М. Лисенко); опера «Запорожець за Дунаєм» І. Гулак-Артемовський; опера «Тарас Бульба», «Різдвяна ніч» (за сюжетом М. Гоголя, лібрето М. Старицького, муз. М. Лисенка); опера «Лісова пісня» (за мотивами Лесі Українки, муз. В. Кирейка).

Значно активізує процес формування сценічно-образної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокальної підготовки використання ігрових методів, що стимулює студентів до творчо-пошукової діяльності, сприяє збагаченню знань щодо інтерпретації образності музичних творів, самостійного пошуку інформативного, фактологічного матеріалу про історію створення певних вокальних творів, їх авторів, виконавців у різні періоди. Однією з ефективних ігрових форм є бліц-гра «Презентація твору» – модифікований варіант за О. Плохотнюк, яка визначила завдання проведення подібних заходів, як заохотити студентів до вивчення заданого музичного твору, тому у процесі цієї гри студентам запропоновано використовувати в практичній формі набуті знання щодо добору та використання педагогічного репертуару, діагностики особистості студента та прогнозування перебігу роботи над музичним твором, тренування навичок якісного педагогічного показу творів [8]. З метою активізації когнітивного ресурсу майбутніх учителів музичного мистецтва з питань вокальної і сценічної інтерпретації музичних творів доцільно використовувати репертуар, який запропоновано для уроків музики у загальноосвітніх школах, що дозволить майбутнім фахівцям досягнути полісемантичності образів музичних творів,

ретранслювати їх ціннісні смисли у процесі діалогічної взаємодії з дітьми у майбутній педагогічній діяльності.

Ефективним методом формування сценічно-образної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі вокальної підготовки є сценічно-виконавські вправи, що спрямовані на збагачення знань з теорії сценічної, акторської і вокальної майстерності, ознайомлення з прийомами вокальної і театральної інтерпретації образів музичних творів. цей метод дозволяє формувати інтерпретаційні уміння, є певною підготовкою до роботи у сценічно-вокальній студії на етапі творчої самореалізації, тобто формування власне практичних умінь, виконання дуетних творів у межах творчих проектів тощо. У цьому контексті слушною є думка Р. Валькевич, що зазначає: «Виконавськими вправами може служити музичний, поетичний твір, його частина, який використовується як певна драматургічна і психологічна проблема, ситуація, де розглядаються і загострюються виконавські проблеми. Будь-яке сценічне тлумачення, передусім, повинно бути внутрішньо логічно і послідовно обґрунтованим. Для того щоб активізувати монолог героя твору, його слід перетворити на діалог, тому що розум завжди сперечається із серцем (почуттям) і студенту потрібно вміти розподілити і показати цих партнерів у виконавстві» [3, с. 35–36]. Відповідно з метою збагачення знань щодо теорії сценічно-виконавської майстерності, акторської і вокальної інтерпретації музичних творів у процесі виконання сценічно-виконавських вправ доцільно запропонувати аналіз відомих творів у виконанні різних співаків на основі зіставлення вокальної техніки, артистизму, вербальних і невербальних засобів виразності, художньої стилістики, імпровізаційності тощо. У результаті аналізу мають враховуватися позитивні і негативні аспекти вокального і сценічного виконання та на основі їх урахування необхідно продемонструвати власну версію твору. Наприклад, таким матеріалом для аналізу можуть слугувати твори: «Стоїть гора високая», муз. народна, сл. Л. Глібова (Є. Мірошніченко, Квітка Цісик, А. Солов'яненко); «Місяць на небі» український романс (Р. Кириченко і Д. Гнатюк, Т. Повалій, А. Солов'яненко) та ін.

Ефективною формою формування сценічно-образної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі вокальної підготовки є семінари-дискусії, на яких поповнюються знання з проблеми теорії сценічної і вокальної майстерності, водночас активізується творчий потенціал студентів,

розвивається здатність до артистичності, імпровізаційності, креативності, формується комунікативна культура, доказовість власної позиції. На переконання С. Авксентієвої, «дискусійні методи навчання допомагають студентам-музикантам ефективно усвідомлювати й засвоювати навчальний матеріал тому, що вони беруть активну участь в обговоренні питання, що обов'язково змушує їх зайняти власну позицію щодо обговорюваної проблеми, а значить, краще запам'ятати необхідні знання. Дискусійні методи допомагають студентам не тільки відстоювати власну точку зору, а й у ході дискусії знайти правильну відповідь або рішення. Такі методи сприяють вмінно аргументовано викладати власні думки, доводити свою точку зору, логічно будувати відповідь» [1]. У межах проведення семінарських занять з дисциплін вокальної підготовки доцільно проводити дискусії з проблем сценічної майстерності, акторства у педагогічній професії, імпровізаційності під час викладання музики в шкільній практиці, специфіки використання різних вокальних технік в освітньому процесі, стилістичного вокального виконавства тощо. Зокрема активізації творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва, збагаченню їх когнітивного досвіду з проблем сценічної і вокальної інтерпретації музичних творів сприятиме проведення дискусій на теми: «Фольклорна основа національного вокального мистецтва: традиційне виконання чи імпровізаційна «неофольклорна» стилістика?», «Доцільність використання досвіду українських вокальних шкіл в сучасній освітній практиці».

Важливою формою збагачення знань з теорії і практики сценічно-образної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва є укладання тезаурусу на основі опрацювання наукової і навчально-методичної літератури з мистецької педагогіки, музичної освіти, вивчення досвіду вокальних шкіл України і зарубіжжя. Укладання тезаурусу доцільно здійснювати у результаті опанування дисциплін вокальної підготовки, під час лекційних, семінарських занять, індивідуальних консультацій, а найважливіше – у процесі самостійної пошукової роботи, опрацювання періодичних, монографічних, довідниково-енциклопедичних видань тощо. У лексикографічних джерелах акцентується увага на тому, що «тезаурус (від грец. – скарб) – сукупність понять з певної галузі науки, нагромаджених людиною чи колективом та відображає обсяг і якість інформації, якою володіє наука про предмет

свого дослідженн. У вузькому значенні тезаурус – словник, що відображає смислові зв'язки між словами певної мови, сукупність термінів, які належать до однієї чи кількох галузей знань, зі встановленими між термінами, зв'язками [2]. Майбутні фахівці мають враховувати той факт, що у тезаурусі певної науки, зокрема у педагогіці, її окремих напрямках, локальних проблемах, відбуваються постійні зміни, які виявляються в уточненні і поглибленні змісту окремих понять, вилученні застарілих і уведенні нових понять, пов'язаних з відкриттям нових властивостей і явищ [9]. Новими поняттями поповнюється теорія і практика вокальної і сценічної майстерності, що має враховуватися майбутніми вчителями музичного мистецтва у процесі укладання відповідного тезаурусу. Викладачі можуть значно активізувати творчо-пошукову роботу студентів з укладання тезаурусу шляхом проведення за результатами укладання вікторин, конкурсів знанців українського і зарубіжного виконавського і театрального мистецтва.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Отже, включення інтерактивних методів в процес вокальної підготовки як педагогічна умова формування сценічно-образної культури допоможуть майбутнім учителям музичного мистецтва ефективно планувати та спрямовувати навчальний процес на удосконалення та досягнення цілісності в опануванні творами вокального мистецтва, зроблять його максимально раціональним, актуалізують творчі особистісні якості, створять можливість формування ціннісних орієнтацій вчителя музичного мистецтва у процесі вокальної підготовки через сприйняття і розуміння ціннісних смислів музики. Включення інтерактивних методів в процес вокальної підготовки уможливить креативний та творчий підхід до сприймання і відтворення сценічно-образного змісту музичних творів. Перспективи подальших досліджень дозволять розробити авторську методику формування сценічно-образної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі вокальної підготовки.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Авксентієва С. Активні методи навчання у формуванні професійної компетентності педагога-музиканта / С. Авксентієва // Проблеми підготовки сучасного вчителя – 2014, № 9 – (Ч. 1). Режим доступу: http://www.library.udpu.org.ua/library_files/probl_sych_h_vchutela/2014/9_1/Svitlana_Avksentieva.pdf.
2. Бусел В. Г. Великий тлумачний словник

сучасної української мови / В. Г.Бусел. – Київ, 2005. – Ірпінь: ВТФ «Перун». – 567 с.

3. Валькевич Р. А. Специфіка формування сценічно-виконавської компетентності майбутнього педагога-музиканта / Р. А. Валькевич // Наукові записки. – Випуск 157. Серія: Педагогічні науки. – Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2007. – С. 35–36.

4. Гаркуша Л. І., Економова О. С. Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності: навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ спеціальності «Музичне мистецтво». – К. : КУ імені Бориса Грінченка, 2006. – 160 с.

5. Енциклопедія освіти / Акад.пед.наук України; ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 1040 с.

6. Комар О. А. (2011). Теоретичні та методичні засади підготовки майб.учителів початкової школи до застосування інтерактивної технології: дис. ... д-ра пед.наук: 13.00.04, Уманський держ.пед.ун-т імені Павла Тичини. – Умань. – с. 235.

7. Овчаренко Н.А. (2014). Професійна підготовка майбутніх вчителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності: теорія та методологія: монографія. Кривий Ріг: Вид.Р. А. Козлов, с. 80-82.

8. Плохотнюк О. С. (2017). Впровадження педагогічних умов формування професійно-ціннісних орієнтацій студентів мистецько-педагогічних спеціальностей у процесі музично-виконавської діяльності / Наукові записки. Випуск 157. – Серія: Педагогічні науки. – Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 300с., с. 119.

9. Психологічна енциклопедія (2006). Автор-упорядник Степанов О. М., Київ: «Академвидав».

10. П'янькова О. В. (2009). «Активні» лекції: сутність, види, особливості, перспективи використання у вищій. Режим доступу: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/19772/1/57.pdf>.

11. Сисоєва С.О. (2011). Інтерактивні технології навчання дорослих: навч.-метод. посіб. Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К.: ВД «ЕКМО» – 320 с.

12. Черкасов В. Ф. (2016). Теорія і методика музичної освіти: навч. посіб. / Володимир Черкасов. – Київ: ВЦ «Академія» – 240 с.

REFERENCES

1. Avksentiyeva, S. (2014). *Aktivni metody navchannya u formuvanni profesijnoyi kompetentnosti pedahoha-muzykanta*. [Active methods of teaching in the formation of the professional competence of a teacher-musician] № 9 (CH. 1). Rezhym dostupu: http://www.library.udpu.org.ua/library_files/probl_sych_vc_hutela/2014/9_1/Svitlana_Avksentieva.pdf.
2. Busel, V. H. (2005). *Velykyy tлумачnyy slovnyk suchasnoyi ukrayins'koyi movy* [Great explanatory dictionary of modern Ukrainian language]. Kyiv.
3. Val'kevych, R. A. (2017). *Spetsyfyka*

formuvannya stsenichno-vykonavs'koyi kompetentnosti maybutn'oho pedahoha-muzykanta. [Specificity of formation of stage performance of the future teacher-musician]. Kropyvnyts'kyu.

4. Harkusha, L. I., Ekonomova, O. S. (2016). *Pidhotovka maybutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva do profesynoyi diyal'nosti.* [Preparation of future teachers of musical art for professional activity]. Kyiv.

5. *Entsyklopediya osvity* (2008). [Encyclopedia of Education]. Kyiv.

6. Komar, O. A. (2011). *Teoretychni ta metodychni zasady pidhotovky mayb.uchyteliv pochatkovoyi shkoly do zastosuvannya interaktyvnoyi tekhnolohiyi,* [Theoretical and methodical principles of preparation of the primary school primary school teachers for the use of interactive technology]. Uman.

7. Ovcharenko, N. A. (2014). *Profesiyna pidhotovka maybutnikh vchyteliv muzychnoho mystetstva do vokal'no-pedahohichnoyi diyal'nosti: teoriya ta metodolohiya.* [Professional training of future teachers of musical art for vocal and pedagogical activity: theory and methodology]. Kryvyi Rig.

8. Plokhotnyuk, O. S. (2017). *Vprovadzheniya pedahohichnykh umov formuvannya profesiynotsinnisnykh oriyentatsiy studentiv mystets'ko-pedahohichnykh spetsial'nostey u protsesi muzychno-vykonavs'koyi diyal'nosti,* [Implementation of pedagogical conditions for the formation of professional-value orientations of students of artistic and pedagogical specialties in the process of musical-performing activities]. Kropyvnyts'kyu.

9. *Psyhlohichna entsyklopediya.* [Psychological Encyclopedia] (2006). Kyiv.

10. P'yankova, O. V. (2009). «*Aktyvni*» *leksiyi:*

sutnist', vydy, osoblyvosti, perspektyvy vykorystannya u vyshchey. [«Active» lectures: essence, types, features, prospects of use in higher education]. Rezhym dostupu: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/19772/1/57.pdfv>.

11. Sysoyeva, S. O. (2011). *Interaktyvni tekhnolohiyi navchannya doroslykh.* [Interactive adult learning technologies]. Kyiv.

12. Cherkasov, V. F. (2016). *Teoriya i metodyka muzychnoyi osvity.* [Theory and Methodology of Music Education]. Kyiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

КОСІНСЬКА **Наталія Леонідівна** – аспірант кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка, викладач постановки голосу університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка.

Наукові інтереси: методика навчання музики у вищій школі, формування сценічно-образної культури майбутніх учителів музичного мистецтва.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KOSINSKAYA **Natalia Leonidovna** – Post-Graduate Student of the Department of Theory and Techniques of Musical Art at the Institute of Arts of the Borys Hrinchenko University of Kyiv.

Circle of scientific interests: the method of teaching music in high school, the formation of the stage-shaped culture of future teachers of musical art.

Стаття надійшла до редакції 21.03.2019 р.

УДК: 378.134.13(043.3)

МОСКВА **Олена Миколаївна** – аспірантка кафедри методики музичного виховання, співу та хорового диригування Криворізького державного педагогічного університету <https://orcid.org/0000-0001-7108-8394> e-mail: moskvaelena283@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЗАСОБАМИ ВОКАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У сучасних умовах викликами сьогодення є реформування вітчизняної освіти, що відображено в законодавчих документах. Так у законопроекті що втілює ідею освітніх реформ зазначено вимоги щодо застосування технологій в процесі навчання, які мають стати інструментом забезпечення успіху нової української школи [1]. Тому, до одних із основних завдань у підготовці майбутніх

учителів музичного мистецтва до мистецько-педагогічної діяльності відноситься впровадження інноваційних вокальних технологій, спрямованих на формування технологічної культури вчителя музичного мистецтва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сутність і значення дефініції «технологічна культура», яке ввійшло в науковий обіг у кінці ХХ століття, досліджувалося в роботах В. Аніськоїна,